

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XCV. — Izdan in razposlan 27. dne maja 1917.

Vsebina: (Št. 234 in 235.) 234. Razglas, da se popravlja pogršek v ukazu trgovinskega ministrstva z dne 2. aprila 1917. l. o načelnih določilih o dobivanju in podelovanju sirovega olja. — 235. Ukaz, s katerim se izpreminja in dopolnjuje cesarski ukaz z dne 11. junija 1916. l., s katerim se uravnava promet z žitom, moko in sočivjem.

234.

Razglas ministrstva za notranje stvari v porazumu s trgovinskim ministrstvom in z ministrstvom za javna dela z dne 10. aprila 1917. l.,

da se popravlja pogršek v ukazu trgovinskega ministra z dne 2. aprila 1917. l. (drž. zak. št. 146) o načelnih določilih o dobivanju in podelovanju sirovega olja.

V § 1 v LXI. kosu državnega zakonika pod številko 146 razglašenega ukaza trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za javna dela z dne 2. aprila 1917. l. se mora v drugi vrsti od zgoraj namesto „§ 2“ pravilno glasiti „§ 3*.“*)

Trnka s. r.

Handel s. r.

Urban s. r.

*) Ta popravek je v slovenski izdaji drž. zak. že vpoštevan.

235.

Ukaz vsega ministrstva z dne 26. maja 1917. l.,

s katerim se izpreminja in dopolnjuje cesarski ukaz z dne 11. junija 1916. l. (drž. zak. št. 176), s katerim se uravnava promet z žitom, moko in sočivjem.

Na podstavi § 38 cesarskega ukaza z dne 11. junija 1916. l. (drž. zak. št. 176) se ukazuje:

Člen I.

Določila cesarskega ukaza z dne 11. junija 1916. l. (drž. zak. št. 176) se izpreminjajo in dopolnjujejo in se glasijo sedaj tako:

Zasega.

§ 1.

Žito in sočivje avstrijskega pridelka je, dokler se ne ukrene drugače, od časa, ko se loči od žitnega polja, zaseženo v prid državi.

Pogodbe, s katerimi se kupi poprek pridelek žita in sočivja ali upanje na ta pridelek

za določeno ceno (§ 1276 o. d. z.), so prepovedane in neveljavne.

Za žito v zmislu tega cesarskega ukaza veljajo: pšenica, pira, rž, napolica (naravna zmes pšenice, rži ali ječmena), ječmen, ajda, oves, proso, koruza vsake vrste (tudi koruzni storži), nadalje mešanica vsake vrste, vštevši zadnje žito.

Za sočivje v zmislu cesarskega ukaza veljajo: grah, fižol vsake vrste, leča, grašica, sivi grah (peluške) in figov fižol (lupine).

Koruza in sočivje, ki se porabita za zeleno prikuho, sta izvzeta od zasege.

Posestniki zaseženih reči so dolžni skrbeti, da se te reči ohranijo.

§ 2.

Zasega ima učinek, da se zasežene reči (§ 1) ne smejo niti podelovati, porabljati, pokladati, niti prostovoljno ali prisilno otujevati, ako se v tem cesarskem ukazu ali s posebnimi predpisi ne ukrenejo drugi zaukazi.

Tudi preden nastopi zasega, se tuzemsko žito in sočivje ne sme kupovati in prodajati.

Pravna opravila, ki grešé zoper te prepovedi, so nična.

§ 3.

Kljub zasegi smejo:

1. Podjetniki kmetijskih obratov:

- a) za preživljanje pripadnikov svojega gospodarstva (gospodinstva), vštevši tiste upravičence do preživitka, delavce in nameščence, ki jim gre prosta hrana, mlinski izdelki ali krušno žito za preživitev ali mezdo, porabljati zaseženo žito lastnega pridelka v množini, določeni z uravnavo porabljanja;
- b) porabljati za setev potrebne množine žita, kojih najvišjo izmero določi oblastvo;
- c) porabljati od zaseženega sočivja lastnega pridelka delež, ki ga je določilo politično deželno oblastvo, za namene, omenjene pod a in b;
- d) pokladati zasežene reči v množini, ki se določi s posebnimi predpisi (§ 2);

2. mlini mleti žito, ki so jim ga izročili kmetijski samopreskrbovalci, da ga semeljejo (št. 1, lit. a), po natančnejših določilih, ki jih izdadó politična deželna oblastva.

§ 4.

Obče zaukaze o porabljanju zaseženih reči ukrene urad za prehranjevanje ljudi.

Porabljanje zaseženih reči za semenje uravna poljedelsko ministrstvo v porazumu z uradom za prehranjevanje ljudi.

§ 5.

Izvršuje gospodarstvo z njimi se poslužuje urad za prehranjevanje ljudi vojnega prometnega zavoda za žito. Ta zavod sestoji iz opravilne skupine uprave in skupine trgovske službe. Natančnejša določila o tem ukrene urad za prehranjevanje ljudi v ustavu zavoda.

§ 6.

Posestnik zaseženih reči je dolžen te reči, kolikor naj mu ne ostanejo po tem cesarskem ukazu ali po posebnih predpisih, izdanih na njegovi podstavi, prodati vojnemu prometnemu zavodu za žito ali prejemnikom njegovega ukazila za določeno prevzemno ceno.

Vojni prometni zavod za žito je dolžen kupovati zasežene reči (§ 1).

Ceno je plačati v gotovini, kadar se odzame blago. Ako se blago ne odvzame takoj, kadar se sklene kup, je treba ob sklepu kupu dati plačilo na račun do višine 50 odstotkov kupnine in ostanek plačati, kakor se dalje odjema blago.

Prevzemne cene določi urad za prehranjevanje ljudi v porazumu s poljedelskim ministrstvom in finančnim ministrstvom.

§ 7.

Za prevzemanje zaseženih reči mora politično deželno oblastvo izdati natančnejša določila. Zlasti more odrediti, da morajo v določenem ozemlju vsi ali več podjetnikov kmetijskih obratov skupno izročiti določne najmanjše množine (kontingente) posameznih zaseženih reči (§ 1) v določenih, oziraje se na krajevne razmere, ustanovljenih dobah.

§ 8.

Učinek zasege se konča:

1. z dopustno porabo ali otujitvijo (§§ 2, 3, 4 in 6),
2. s prisilnim odvzetjem (§ 24),
3. z zapadom (§ 13).

Popisovanje zalog.

§ 9.

Urad za prehranjevanje ljudi more vsakčas za vsa ali posamezna upravna ozemlja zaukazati popisovanje zalog žita, mlinskih izdelkov in sočivja.

Kdor ima te stvari v zalogi ali za druge v hrambi, je ob popisovanju dolžen zglasti jih za to določenega dne in v ustanovljenem roku oblastvu, v čigar okraju so zaloge.

Kdor ima zaloge, ki so drugih, v hrambi, je vrhutega dolžen navesti tistega, ki ima pravico razpolagati z njimi.

Oblastvo določi, oziraje se na krajevne razmere, kateri postopek se mora v posameznih občinah ali delih občin uporabljati za popisovanje zalog.

§ 10.

Oblastvo se mora pripravno prepričati o popolnosti in pravilnosti podanih navedb. Ako se pokažejo pomisleki zoper pravilnost ali popolnost zglasitev, more oblastvo vsakčas zaukazati novo popisovanje zalog.

§ 11.

Vsakdo je dolžen na poziv oblastva prevzeti službo zaupnika in sodelovati ob popisovanju zalog, popreskušanju in izdelovanju. Pri osebah, ki so v javni službi, je za to sodelovanje treba pritrditve njihovega službenega oblastva.

Zaupniki morajo ravnati brez ozira na osebo in po najboljši vednosti in vesti, ohraniti tajno zasebne razmere ali opravilne tajnosti posestnikov zalog, za katere so zvedeli, in, ako niso javni uradniki, obljubiti izpolnjevanje teh dolžnosti.

Služba zaupnika je častna služba.

Le iz važnih razlogov se more kdo odvezati, da se ne postavi za zaupnika.

§ 12.

Oblastvo ima pravico v obratnih prostorih, prostorih za zaloge in drugih prostorih izvrševati vsakčas ogled po osebah, katerim to naroči, in vpogledavati gospodarske in opravilne zapiske.

Tistim, katerim naroči oblastvo, je dovoljevati vstop v te prostore in na zahtevanje je dajati vsa potrebna pojasnila.

Izdelovalci in vsi obrati, ki podelujejo žito, mlinske izdelke in sočivje, nadalje kupčevalci, skladovnice in prometna podjetja imajo zlasti dolžnost za preskušanje podanih zglastil dajati oblastvu na poziv potrebna pojasnila in izkaze o zalogah in dobavah.

§ 13.

Oblastvo mora proglasiti, da so zglastvi zavezane zaloge, ki se ne zglašé, zapale v prid državi. Samo v posebnega ozira vrednih primerih more urad za prehranjevanje ljudi to izpregledati.

Zapale zaloge mora država porabiti za preskrbo prebivalstva.

§ 14.

Da se omogoči tekoč pregled, kolike so zaloge žita in sočivja, more politično deželno oblastvo prisiliti podjetnike kmetijskih obratov, da dajejo pojasnila o svojih površinah za žetev in da pišejo zabeležke o uspehih žetve in mlačve ter da opravljajo poskusne mlačve.

Urnava porabljanja.

§ 15.

Urad za prehranjevanje ljudi določi, po katerih načelih je zaloge, ki so na razpolaganje, izročiti v porabo.

V porazumu s poljedelskim ministrstvom in finančnim ministrstvom določi, oziraje se na stroške, ki jih je zalagati, tudi prodajne cene vojnega prometnega zavoda za žito.

§ 16.

Odredbe, ki so potrebne za urnavo porabljanja v deželi, ukrene politično deželno oblastvo, zaslišavši deželni gospodarski svet.

§ 17.

Natančnejše odredbe, ki so potrebne za uravnavo porabljanja v posameznih občinah, se lahko prepusté oblastvu ali za občinski okoliš občini. Ta opravila oskrbuje občina v prenesenem delokrogu.

§ 18.

Oskrbuje ta opravila se lahko oblastvo poslučuje okrajnega gospodarskega sveta.

Ako se izroči uravnavo porabljanja občini, mora občinsko zastopstvo oskrbovati s tem združena opravila po gospodarskem uradu s sodelovanjem občinskega gospodarskega sveta.

Ako občina ne more izpolnjevati svojih nalog ob uravnavi porabljanja, ji more oblastvo vsakčes odtegniti oskrbovanje teh opravil.

§ 19.

Politično deželno oblastvo in z njegovim pooblastilom oblastvo ali občina, kateri se je izročila uravnavo porabljanja, mora določiti prodajno ceno za promet na drobno in more nadalje

1. uravnati oddajanje kruha in mlinskih izdelkov v določenih količinah in oddajališčih, ob določenih urah, proti izkazu ali kako drugače,

2. zaukazati izdelovanje enotnega kruha in

3. uravnati izdelovanje in razpečavanje kruha in peciva v okviru obstoječih občin določil.

Mlačva, skladanje in semlevanje.

§ 20.

Posestnik žita in sočivja je dolžen opraviti mlačvo (oluščiti koruzo).

Oblastvo more za to določiti rok, oziraje se na krajevne kmetijske razmere, in po brezuspešnem poteku tega roka na posestnikove stroške in njegovo nevarnost dati izmlatiti žito in v ta namen zahtevati njegove gospodarske prostore in pomočke njegovega obrata.

Ako je treba, pa more dati tudi, ne da bi prej določilo rok, izmlatiti žito po svojih organih za povračilo v kraju običajnih stroškov mlačve.

§ 21.

Na oblastveni poziv so mlini dolžni žito hraniti in ga semlevati.

Skladarino in meljarino lahko določi politično deželno oblastvo.

§ 22.

Osebe, ki imajo naročilo vojnega prometnega zavoda za žito, naj pokupijo zasežene reči, smejo s kupljenimi rečmi dalje razpolagati le po naročilih, ki jim jih je dal vojni prometni zavod za žito.

Pravtako so mlini, ki prevzamejo žito od vojnega prometnega zavoda za žito ali od oseb, ki imajo naročilo tega zavoda, dolžni razpolagati s tem žitom in iz njega dobljenimi mlinskimi izdelki le po ukazilih vojnega prometnega zavoda za žito, ako se ne določi kaj drugega s posebnimi zaukazi.

Vsi mlini so dolžni pisati knjige zabeležnice, ki jih je predpisalo oblastvo, za kontrolo o semlevanju in oddajanju mlinskih izdelkov in dajati tekoče izkaze o stanju zaloge.

Politično deželno oblastvo lahko predpiše vzorec takih knjig zabeležnic in izkazov.

§ 23.

Oblastvo more zahtevati skladiške prostore za hrambo žita in mlinskih izdelkov in sušilne naprave za ravnanje z žitom za odškodnino, ki jo določi.

Kmetovalci ter posestniki mlinov, skladiških prostorov ali sušilnih naprav so dolžni osebam, ki imajo naročilo oblastva, in revizijskim organom vojnega prometnega zavoda za žito vsakčes dovoliti vstop v obratne prostore in njih ogled ter dajati potrebna pojasnila.

Prisilne naredbe.

§ 24.

Ako posestnik ni zadostil svoji izročilni dolžnosti v roku, ki ga je določilo oblastvo (§ 7), ali ako ni znana oseba ali bivališče tistega, ki ima pravico razpolagati z zalogo, naj oblastvo neposrednje odredi, da se prisilno odzamejo reči, ki jih je izročiti.

§ 25.

Ako se zaloge prisilno odvzamejo, ker se niso pravočasno izročile, je odbiti 20 % od prevzemne cene (§ 6). Vrhutega se morejo naložiti posestniku stroški prisilnega odvzeta.

Ako posestnik ali njegovo bivališče ni znano ali ako naj služi cena za to, da se poravnajo zahteve tretjih oseb iz stvarnih pravic, je ceno položiti na sodišču.

Obča določila.

§ 26.

Posestnik zalog žita, mlinskih izdelkov in sočivja jih mora braniti tudi po prodaji brezplačno in skrbeti za njih ohranitev dotlej, da se odvzamejo.

§ 27.

Železnice ali parnopolstvena podjetja smejo sprejemati pošiljatve žita, mlinskih izdelkov in sočivja le tedaj v prevoz, ako je voznim listinam za vsako pošiljatev priloženo prevozno potrdilo.

Ako se je sprejela pošiljatev v prevoz brez prevoznega potrdila, mora namembna postaja ali vmesna postaja, ki zasledi ta nedostatek, to naznaniti vojnemu prometnemu zavodu za žito. Vojni prometni zavod za žito mora ukreniti o izročitvi pošiljatve. Ako se ne odredi nič v treh dneh po prejemu naznanila, se sme pošiljatev izročiti adresatu, ki je oznamenjen v voznem listu.

Izdajati prevozna potrdila ima pravico tako oblastvo kakor tudi vojni prometni zavod za žito. Natančnejša določila o ravnanju, ki se ga je držati pri tem, izda politično deželno oblastvo. Vzorec potrdila določi urad za prehranjevanje ljudi.

Pošiljatve vojaške uprave ne potrebujejo prevoznega potrdila.

§ 28.

Kakor pomožni organi za izvrševanje posameznih nalog, ki nastanejo oblastvu iz tega cesarskega ukaza, se morejo postaviti posebni organi (okrajni nadzorniki za žito).

Okrajne nadzornike za žito imenuje in odstavlja politično deželno oblastvo v porazumu z vojnim prometnim zavodom za žito, zaslišavši oblastvo.

Nastavljajo se praviloma s pogodbo; njihovo plačo in druge službene izdatke, ki so združeni z njih porabljanjem, plačuje vojni prometni zavod za žito.

Okrajni nadzornik za žito mora, preden nastopi svojo službo, pri oblastvu obljubiti vestno in nepristransko izpolnjevanje izročenih mu dolžnosti. V izvrševanju svojih oblasti ima mesto javnega uradnika; dolžen je molčati o zasebnih razmerah ali opravičnih tajnostih, za katere zve izvršuje svojo službo.

§ 29.

Z „oblastvom“ brez natančnejšega označenja se umeva v tem cesarskem ukazu cesarsko politično okrajno oblastvo, v občinah s svojim ustavom pa občinsko oblastvo, ako politično deželno oblastvo ne vzame opravil, ki gredo oblastvu, docela ali deloma nase ali jih ne izroči drugemu uradnemu mestu.

§ 30.

Zoper odločbe in odredbe, ukrenjene na podstavi sprednjih določil, ni dopusten priziv. Uradoma popreskušati te odločbe in odredbe je pridržano predpostavljeneu političnemu oblastvu in uradu za prehranjevanje ljudi.

§ 31.

Občine so dolžne sodelovati v izvrševanju cesarskega ukaza.

Kazenska določila.

§ 32.

1. Kdor nalašč zataji oblastvu v njegovi posesti ali v njegovi hrambi nahajajoče se zaloge žita, iz njega dobljenih mlinskih izdelkov ali sočivja,

2. kdor nalašč poškoduje, uniči, spravi v stran ali neupravičeno podela, poklada ali otuji zasežene zaloge žita, iz njega dobljenih mlinskih izdelkov ali sočivja,

3. kdor žito ali sočivje, ki se je prepustilo za semenje ali pridobilo za ta namen, nalašč odtegne tej porabi,

tega kaznuje sodišče zaradi prestopka z zaporom od enega tedna do šest mesecev. Poleg kazni na svobodi se lahko naloži denarna kazen do dvatisoč kron.

4. Kdor se zakrivi navedenih dejanj na zalogah, kojih vrednost presega petsto kron, se kaznuje zaradi pregreška s hudim zaporom od enega mesca do enega leta. Poleg kazni na svobodi se lahko naloži denarna kazen do dvajset tisoč kron.

§ 33.

1. Kdor pridobi zasežene zaloge žita, iz njega dobljenih mlinjskih izdelkov ali sočivja od koga, ki nima pravice jih otujevati,

2. kdor ne poda podatkov, ki se zahtevajo od njega ob popisovanju zalog, v določenem roku brez utemeljenega opravičenja, kdor se brani odgovarjati na vprašanja, ki se mu stavijo, ali odgovarja nanja nepravilno,

3. kdor zabrani osebam, ki imajo naročilo oblastva, vstop v svoje obratne prostore, prostore za zaloge ali druge prostore, vpogled v svoje gospodarske in opravilne zapiske ali se brani dati pojasnila ali dá nepravilna pojasnila,

4. kdor se brez osnovanega razloga brani prevzeti službo zaupnika ali uda gospodarskega sveta (§§ 11 in 18) ali nadaljevati tako službo,

5. kdor neupravičeno razodene zasebne razmere ali opravilne tajnosti posestnikov zalog, za katere je zvedel izvršuje eno teh služb,

6. kdor ima naročilo vojnega prometnega zavoda za žito, ali posestnika mlina, ki krši ali zanemarja naložene mu dolžnosti,

tega kaznuje oblastvo (§ 29) z denarno kaznijo do pettisoč kron ali z zaporom do šest mesecev.

§ 34.

Vse druge prestopke cesarskega ukaza ali predpisov, izdanih na njegovi podstavi, kaznuje oblastvo (§ 29) z denarno kaznijo do dvatisoč kron ali z zaporom do treh mesecev, ob obtežljivih okolištinah pa z denarno kaznijo do pettisoč kron ali z zaporom do šest mesecev.

§ 35.

Ako se kdo obsodi po § 32, § 33, št. 1, in § 34, se lahko razsodi tudi na izgubo obrtne pravice.

§ 36.

Politično deželno oblastvo more podjetnikom kmetijskih obratov, ako se obsodijo po § 32 ali zaradi prestopka, ki ga je kaznovati po § 34, odtegniti v § 3 podeljeno jim pravico preživljati se z žitom lastnega pridelka tedaj, ako so se po okolištinah primera znatno oškodovali aprovizijski interesi in ako se je bati, da se bodo dalje upirali veljajočim predpisom.

O pritožbi, vloženi zoper to, odloči urad za prehranjevanje ljudi.

§ 37.

Gledé prestopkov, spadajočih v področje političnih oblastev, se lahko po ministrstvenem ukazu z dne 1. marca 1915. l. (drž. zak. št. 49) izdadó kazenske odredbe brez prejšnjega postopanja.

Sklepna določila.

§ 38.

Vlada se pooblašča določila tega cesarskega ukaza z ukazom izpremeniti, dopolniti ali raztegniti na druge potrebščine.

Vlada se nadalje pooblašča z ukazom razveljaviti ta cesarski ukaz docela ali deloma za vse ali le za posamezne upravne okoliše.

§ 39.

Izvršiti ga je poverjeno uradu za prehranjevanje ljudi.

Člen II.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Ministrstveni ukaz z dne 27. februarja 1915. l. (drž. zak. št. 47) o zavodu za promet z žitom ob času vojne ostane v moči.

Pravtako ostanejo, dokler se ne ukrene drugače, v veljavi:

ministrstveni ukaz z dne 26. marca 1915. l. (drž. zak. št. 75) o obči uravnavi porabljanja žita in mlinjskih izdelkov;

ministrstveni ukaz z dne 2. decembra 1915. l. (drž. zak. št. 355) o prevoznem potrdilu za krmila;

ministrstveni ukaz z dne 15. januarja 1916. l. (drž. zak. št. 15), s katerim se izpreminjajo določila o uravnavi porabljanja žita in mlinskih izdelkov;

ministrstveni ukaz z dne 15. julija 1916. l. (drž. zak. št. 219), s katerim se določajo prejemne cene za nekatere vrste žita in sočivja;

ministrstveni ukaz z dne 15. julija 1916. l. (drž. zak. št. 220) o porabljanju žita in mlinskih izdelkov za krmljenje;

ministrstveni ukaz z dne 27. julija 1916. l. (drž. zak. št. 232) o organizaciji preskrbovanja krmil;

ministrstveni ukaz z dne 26. julija 1916. l. (drž. zak. št. 233) o prometu s semenjem in

ukaz urada za prehranjevanje ljudi z dne 12. maja 1917. l. (drž. zak. št. 214) o obliki uravnavi porabljanja žita in mlinskih izdelkov.

Naslednji predpisi izgube moč:

ministrstveni ukaz z dne 12. maja 1916. l. (drž. zak. št. 139) o neveljavnosti kupov bodoče avstrijske letine in

ukaz urada za prehranjevanje ljudi z dne 24. januarja 1917. l. (drž. zak. št. 25) o prometu s sivim grahom (peluškami) in figovim fižolom (lupinami).

Clam-Martinic s. r.	Baernreither s. r.
Georgi s. r.	Forster s. r.
Hussarek s. r.	Trnka s. r.
Spitzmüller s. r.	Bobrzyński s. r.
Handel s. r.	Schenk s. r.
Urban s. r.	Höfer s. r.

